

# Stichting tot Behoud van het Foreestenhuis



**Grote Oost 43,  
1621 BR Hoorn**

**Informatiebulletin no. 10  
Augustus 2017**

**Secretariaat:  
Wilgenrak 18,  
1655 KT Sijbekarspel.  
tel. 0229-591777**

**e-mail:**  
[secretarisstichting@foreestenhuis.nl](mailto:secretarisstichting@foreestenhuis.nl)

**website:**  
[www.behoudhetforeestenhuis.nl](http://www.behoudhetforeestenhuis.nl)

**KvK:  
nr. 58532277**

**Bankrelatie:  
NL32INGB 0008 8667 96**

## **De schat onder het Foreestenhuis (deel 1)**

Er ligt een schat verborgen onder het Foreestenhuis. Bij sommigen is dat wel bekend, maar er is om begrijpelijke redenen nooit veel ruchtbaarheid aan gegeven dat er een heuse kleine zilverschat begraven moet liggen onder het Foreestenhuis. Deze schat bestaat uit tien zilverstukken van elk drie gulden, dus nominaal f 30,- in totaal. Verkoop van de munten aan verzamelaars zou tussen de € 3000,- en € 4000,- kunnen opleveren.

Wanneer, door wie, waarom en waar precies is die schat begraven? Op deze vragen zal dit stukje antwoord proberen te geven. Jacob van Foreest (1640-1708) heeft een aantekenboek nagelaten waarin hij zijn voorouders en familieleden heeft beschreven met tal van bijzonderheden die hem bekend waren. Zijn zoon Nanning (1682-1745) heeft dit later voortgezet. En door Nannings aantekeningen weten we nu wanneer en door wie het geld begraven is.

## **Wanneer werd de schat begraven?**

Het geld werd op 1 mei 1724 begraven bij het leggen van de eerste steen van de huidige gevel van het Foreestenhuis. Zijn vader Jacob van Foreest heeft op zeker moment (in ieder geval nà 1674) drie panden op het Grote Oost intern met elkaar verbonden. Nanning is in dat grote

huis, dat later het Foreestenhuis zou worden, geboren en opgegroeid. bij de verdeling van de erfenis van zijn ouders in maart 1721 wordt Nanning eigenaar van het pand. Hij is dan 39, rijk, al tien jaar bewindhebber van de Westindische Compagnie en voor het eerst zelfs burgemeester. Maatschappelijk gaat het hem dus voor de wind. Maar of hij ook echt gelukkig is, is nog maar de vraag. Hij is immers dan al jaren weduwnaar.



*Voorbeeld van een Westfries zilveren driegulden stuk uit 1694.*

Als hij besluit om zijn huis te verfraaien en het meer in overeenstemming te brengen met zijn gevoel voor status en wat hij belangrijk vindt in het leven, dan vindt hij een architect, mogelijk J.P. Bourscheidt, die zijn ideeën fraai in steen tot uitdrukking weet te brengen. Het ontwerp van de gevel die voor de drie panden komt straalt harmonie en voornaamheid uit; het familie wapen prijkt boven in de gevel, de initialen NVF van de opdrachtgever zijn verwerkt in het versierde hek van het balkon; de klassieke fasces (roedebundels met dubbele bijl), de waardigheidsteken van de Romeinse consuls, tonen zijn macht als burgemeester. Bovenop de gevel domineren Minerva en Mars, symbolen van

wijsheid en kracht, als beschermers op de flanken van het huis.

Maar de top van de gevel wordt gedomineerd door de Godinnen van de Liefde. Links zit Venus met haar zootje Cupido die de mensen met zijn pijlen tot verliefden maakt. Venus houdt een krans, de huwelijkskrans, in haar hand, een andere tegen haar borst. Rechts zit de zachtmoedige jachtgodin Diana met maansikkel, herkenbaar aan de pijlenkoker op haar rug en een jachthond aan haar voeten. Omdat Diana haar maagdelijkheid altijd met succes heeft weten te verdedigen tegen de opdringerige halfgod Pan en zijn Satyrs, staat ze symbool als beschermster van kuisheid en aanstaande bruiden.

Via deze beelden geeft Nanning een duidelijk signaal aan de buitenwereld af van wat voor hem belangrijk was: zijn huis zal een huis zijn van trouwe huwelijkse liefde.



Binnen in de nieuwe hal heeft de architect nog een verwijzing naar de liefde gebracht: het Oordeel van Paris, dat in die tijd wordt beschouwd als een eerbetoon aan de voortreffelijkste vrouw. Nannings vader had in 1663 al een horloge met eenzelfde afbeelding aan zijn

verloofde Maria Sweers geschonken, met een gedicht daarbij, waarin hij duidelijk maakt dat in Maria de eigenschappen van de godinnen Venus, Pallas Athene en Hera verenigd zijn.

Ook voor Nanning zal zijn toekomstige bruid de voortreffelijkste vrouw zijn. En hij heeft mogelijk al bij het ontwerp van de gevel zijn hart aan de 17-jarige Jacoba de Vries geschonken. Via de gevel laat hij zien dat hij haar eerbaarheid zal respecteren en trouw zal blijven wachten tot hun huwelijk wordt voltrokken.



*De centrale beeldengroep: v.l.n.r. Cupido, Venus en Diana (coll. Rijksdienst Cultureel Erfgoed - foto G.J. Dukker 1985)*

En daarmee lijkt er een einde te zijn gekomen aan de vele eenzame jaren na zijn eerste huwelijk. 1708 was voor Nanning rampzalig verlopen. Na het eerste gelukkige huwelijksjaar met Debora Emerenatia Compostel in Enkhuizen werd een dag voor de jaarwisseling hun dochtertje Maria Jacoba geboren. Maar de doopplechtigheid in de Westerkerk op Nieuwjaarsdag werd overschaduwd door de zorg om Nannings vader die in Hoorn doodziek

op bed lag. Twee dagen daarna overleed Jacob van Foreest, waarbij "niemand van de Vrienden eenige de minste doodsnick hem heeft hooren geven." Na een week wordt hij begraven in de Grote Kerk.

Maar terwijl de familie in rouw is, staat Nanning in Enkhuizen een nog grotere ramp te wachten. Twee weken later sterft zijn vrouw in het kraambed, die, net als hij, nog maar 26 jaar oud is. Zij krijgt een graf in diezelfde Westerkerk in Enkhuizen waar hun dochtertje was gedoopt. Na enkele maanden verlaat Nanning Enkhuizen en keert voorgoed terug naar Hoorn. Hij trekt dan met zijn dochtertje bij zijn moeder in en woont daar in 1724 nog.

### Ton Schuur

Bronnen:

Dr. L. Kooijmans, *Onder regenten*.

Westfries Archief

0507 - 6a Ontvangst- en uitgaaf-boek beginnende 1709, eindigende 1753

Regionaal Archief Alkmaar

Archief van de familie van Foreest NL-AmrRAA-79.005:

13 Geslachtsregister aangevuld tot 1757

120 Aan juffr. Maria Sweer(t)s op haer uijtmuntent uijrwerck daer onder andere Paris oordeel zeer kunstich opgeschildert is", gedicht door Jacob van Foreest. 1663.

## VOORTGANG RESTAURATIE ORGEL.

Dit voorjaar hebben we met ondersteuning van onze adviseur, verbonden met de Rijksdienst voor Cultureel erfgoed, 3 orgelbouwers uitgenodigd om op basis van het uitgebreide rapport, dat er sinds 2016 ligt, een offerte uit te brengen.

Alle 3 hebben het orgel aan een uitgebreid onderzoek onderworpen. Naast de door de adviseur voorgestelde werkzaamheden, werden nog andere acties voorgesteld.

We hebben de uitgebrachte offertes vergeleken. Hierbij keken we naar de prijs en naar de kwaliteit, zoals deze blijkt uit de offerte en de benadering van het orgel in het bijzijn van onze organist. Daarop hebben we gekozen voor de firma Elbertse uit Soest.

Elbertse heeft in juni stil gestaan bij het feit, dat zij al 100 jaar orgelbouwers zijn. Naast vader Elbertse is ook zijn zoon inmiddels actief in het bedrijf en zal zo de continuïteit gewaarborgd worden.

Waar wij van schrokken is de termijn waarop een en ander kan plaatsvinden. Ze kunnen pas starten in de zomer van 2018 en dan is het orgel weer gereed in december 2018. Dus dat duurt nog een tijd en we zullen een klein halfjaar zonder orgel moeten werken.

Wat betreft de kosten, de schatting van onze adviseur, waarop wij onze begroting hebben gebaseerd, blijft overeind. We denken binnen de begroting te blijven.

Voor de inkomstenkant hebben we gerekend op € 10.000 donaties van diverse personen. Hiervan is nu de twee derde binnen.

U kan ons nog helpen in de vorm van een fiscaal aantrekkelijke periodieke gift. Neem daarvoor contact op met de secretaris.

We zijn een culturele ANBI, ons rekeningnummer staat voorop.

Van de donaties van stichtingen en dergelijke denken we dat we op de verwachte inkomsten komen. Onder meer het Prins Bernhardcultuurfonds, het Kerkmeijer de Regt fonds en de Gemeente Hoorn hebben een bijdrage toegezegd.

Chris Luursema voorzitter.

## Verhuur.

De kerkzaal en de nevenruimtes zijn uitermate geschikt voor kleine bijeenkomsten als lezingen, vergaderingen, feesten etc.

Indien u daar gebruik van wil maken, kunt u contact opnemen met de verhuurcoördinator.

Dirk Bontekoe, telefoon 0229-241272, mail adres

[dirkbontekoe@ziggo.nl](mailto:dirkbontekoe@ziggo.nl)

